

BEHEERSCOMITE

11888

datum 2 oktober 2012
dienst Research en Financiën

Vertrouwelijk

Betreft: Focus 2012-1 - Analyse van de evolutie van het aantal kinderen per leeftijd

Het aantal kinderen per leeftijd heeft rechtstreeks invloed op de uitgaven voor kinderbijslag. Kennis van de verdeling van het aantal kinderen per leeftijd maakt het dus mogelijk de uitgaven voor de leeftijdstoelage en de jaarlijkse toeslag te bepalen.

In het eerste deel van de studie wordt een historisch overzicht geschetst van de evolutie van het aantal kinderen van 0 tot 24 jaar per leeftijdscategorie voor alle regelingen om er de grote demografische tendensen uit af te leiden en om vast te stellen of bepaalde parallellen bestaan tussen die regelingen. De analyse beslaat de periode 1984-2011.

In het tweede deel van de studie wordt een demografisch model voorgesteld waarmee de evolutie van het totaal aantal kinderen van 0 tot 24 jaar en van het aantal kinderen per leeftijd en de onderliggende demografische tendensen zouden voorspeld moeten kunnen worden voor de komende jaren. Aan de hand van dat model zou het budget gemakkelijker moeten kunnen berekend worden, voornamelijk de raming van de uitgaven voor de leeftijdstoelage en de jaarlijkse toeslag.

1. Grote demografische tendensen in 1984-2011

Het aantal kinderen is in de verschillende kinderbijslagregelingen relatief verschillend geëvolueerd de voorbije decennia.

In de periode 1984-2011 telt de regeling voor werknemers het grootste aantal kinderen. Er is een globale stijging van 11,60 %. Er is een opwaartse tendens voor de verschillende leeftijdscategorieën met uitzondering van de categorie 12-15 jaar.

Hoewel de regeling voor gewaarborgde gezinsbijslag het minst aantal kinderen telt tussen 1984 en 2011 kent ze met + 311,59 % de grootste stijging van de vier regelingen.

In 27 jaar is de regeling voor zelfstandigen de enige regeling die een daling van het aantal kinderen kent. In die periode daalde het aantal kinderen van die regeling met 39,31 %

De regeling voor de overheidssector kent weinig verandering in 27 jaar. Er is echter een stijging van 4 %.

Over het algemeen is de leeftijdscategorie 16-24 jaar de categorie die in 27 jaar het meest gestegen is (+ 19,18 %) en is de leeftijdscategorie 12-15 jaar de categorie die het meest gedaald is (- 10,97 %). Het globale aantal kinderen van 0-24 jaar is voor alle regelingen samen met 4,36 % gestegen.

2. Zoeken naar een voorspellend model

Het voorspellend model voor de evolutie van het aantal kinderen van 0 tot 24 jaar is opgesteld op basis van de evolutie van het aantal kinderen in het Kadaster van de Kinderbijslag tussen 31 december 2009 en 31 december 2010. De studie van die evolutie werd tot één jaar beperkt omdat het bij de gebruikte wiskundige methode om het model op te stellen niet nodig is om de evolutie over een langere periode te kennen. Dat model is dus van toepassing op de regelingen voor werknemers, voor gewaarborgde gezinsbijslag en voor de overheidssector samen maar niet op de regeling voor zelfstandigen.

Met het model kon worden aangetoond dat, als de migratie- en geboortesituatie gelijk blijft aan de situatie tussen 31 december 2009 en 31 december 2010, het aantal kinderen van 0 tot 24 jaar zal blijven stijgen in de komende jaren maar in mindere mate dan nu. Die populatie zal bovendien een verjonging kennen in de toekomst. Dat is het gevolg van de voor de tien komende jaren voorspelde daling van het aantal kinderen van 18-24 jaar. Die daling vloeit voort uit het feit dat de kinderen van de babyboomers geleidelijk uit het systeem gaan omdat ze beginnen te werken of omdat ze 25 jaar oud worden.

*

* *

De leden van het Beheerscomité worden verzocht kennis te nemen van deze studie, die vervolgens op de website zal worden geplaatst.

FOCUS 2012-1

Analyse van de evolutie van het aantal kinderen per leeftijd

**Rijksdienst voor
Kinderbijslag
voor Werknemers**

Trierstraat 70
1000 Brussel
Tel.: 02-237 26 48
E-mail: research@rkw-onafts.fgov.be
Website: www.rkw.be

Verantwoordelijke uitgever: Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers

Voor inlichtingen: RKW
Departement Ondersteuning – Research en Financiën
Trierstraat 70 - 1000 Brussel

e-mail: research@rkw.fgov.be

www.rkw.be of www.kindergeld.be

Bijkomende exemplaren zijn op aanvraag te verkrijgen.

e-mail: economaat@rkw.fgov.be

De gegevens mogen enkel worden overgenomen met vermelding van de bron.
Deze studie is louter informatief en mag niet beschouwd worden als een document waaruit bepaalde rechten afgeleid kunnen worden.

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	1
1. Evolutie van het aantal kinderen.....	2
1.1 De regeling voor werknemers	2
1.1.1 Aantal.....	2
1.1.2 Kraamgeld.....	3
1.1.3 Per leeftijdscategorie.....	5
1.2 De regeling voor gewaarborgde gezinsbijslag (GGB).....	8
1.2.1 Aantal.....	8
1.2.2 Kraamgeld.....	10
1.2.3 Per leeftijdscategorie.....	11
1.3 De regeling voor zelfstandigen	13
1.3.1 Aantal.....	13
1.3.2 Kraamgeld.....	14
1.3.3 Per leeftijdscategorie.....	15
1.4 De regeling voor de overheidssector.....	18
1.4.1 Aantal.....	18
1.4.2 Per leeftijdscategorie.....	20
1.5 Vergelijking van de regelingen	23
2. Analyse van de toekomstige evolutie van het aantal kinderen per leeftijd.....	24
en zoeken naar een voorspellend model.....	24
2.1 Methode.....	24
2.2 Evolutie 2009-2010	26
2.2.1 Gegevens.....	26
2.2.2 Migraties	28
2.2.3 Evolutie van het aantal kinderen.....	30
2.2.4 Demografische evolutie per leeftijd.....	30
2.2.5 Overgangsmatrix.....	32
2.3 Voorspellingen.....	34
Conclusie	37
Bijlagen.....	40

Inleiding

België heeft verschillende regelingen om kinderbijslag te betalen: de regeling voor werknemers, de regeling voor gewaarborgde gezinsbijslag, de regeling voor zelfstandigen en de regeling voor de overheidssector. Het aantal kinderen is in de verschillende regelingen relatief verschillend geëvolueerd de voorbije decennia. De evolutie van het aantal kinderen onderzoeken is van belang aangezien dat aantal rechtstreeks invloed heeft op de uitgaven voor kinderbijslag. De verdeling per leeftijd maakt het meer bepaald mogelijk om de uitgaven voor de leeftijdstoelage en de jaarlijkse toeslag te bepalen.

In het eerste deel van de studie wordt een historisch overzicht geschetst van de evolutie van het aantal kinderen van 0 tot 24 jaar voor alle regelingen om er de grote demografische tendensen uit af te leiden en om vast te stellen of bepaalde parallellen bestaan tussen die regelingen. Aangezien het oorspronkelijke idee was om het aantal kinderen te bepalen van een volledige generatie kinderen beslaat de analyse de periode 1984 tot 2011. In de studie wordt meer specifiek de evolutie per leeftijdscategorie onderzocht.

In het tweede deel van de studie wordt een demografisch model voorgesteld waarmee de evolutie van het aantal kinderen van 0 tot 24 jaar en de evolutie van het aantal kinderen per leeftijd en de onderliggende demografische tendensen zouden voorspeld moeten kunnen worden voor de komende jaren. Met dat model wil men de volgende vraag beantwoorden: "Zal het aantal kinderen in de regeling voor werknemers blijven stijgen de komende jaren?" ».

Een dergelijk model ontwikkelen vergemakkelijkt de berekening van de begroting, meer bepaald wat betreft de raming van de uitgaven voor de leeftijdstoelage en de jaarlijkse toeslag.

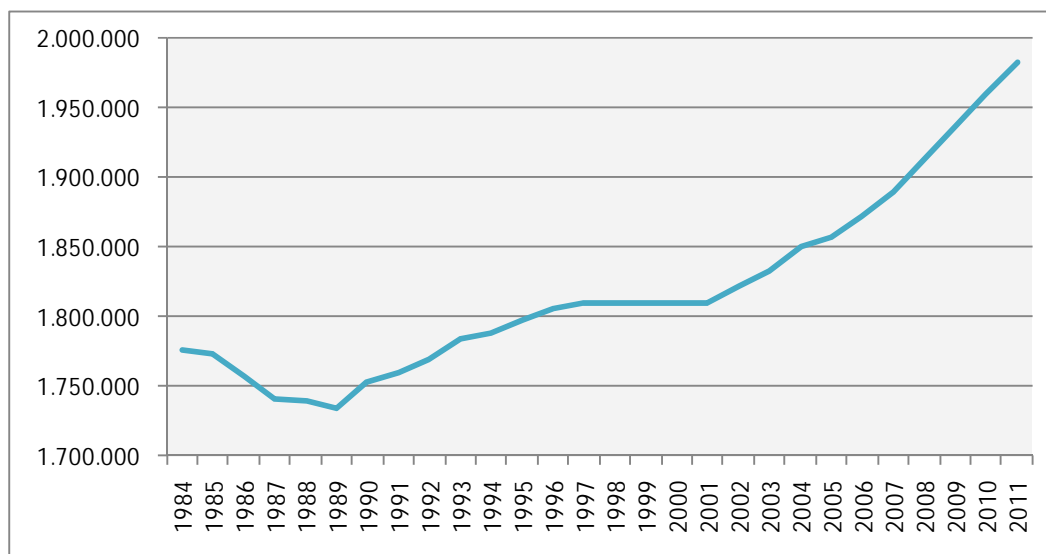
1. Evolutie van het aantal kinderen

1.1 De regeling voor werknemers

1.1.1 Aantal

In de studie wordt de evolutie van het aantal kinderen van 0-24 jaar geanalyseerd. De kinderen ouder dan 25 jaar worden niet opgenomen aangezien het enkel gaat om kinderen met een handicap die kinderbijslag ontvangen zonder leeftijdsbeperking. Sinds 1987 kunnen immers enkel rechtgevend kinderen met een handicap die voor 1 juli 1966 geboren zijn (en die 21 jaar of ouder waren op 1 juli 1987) nog kinderbijslag zonder leeftijdsbeperking ontvangen¹. Die groep rechtgevenden ouder dan 25 jaar wordt jaar na jaar kleiner en heeft geen uitgesproken invloed op de globale evolutie van de rechthebbende kinderen in de regeling voor werknemers.

Grafiek 1: Evolutie van het aantal kinderen van 0-24 jaar in de regeling voor werknemers (1984-2011)²

Terwijl in 1984 de regeling voor werknemers 1.776.243 kinderen telde, telde ze 1.982.271 kinderen jonger dan 25 in 2011, een stijging van 11,60 %. Het aantal kinderen daalt licht jaar na jaar tussen

¹ Focusstudie 2010-1: De kinderbijslag voor invalide rechthebbenden.

² Zie bijlage 1 voor het aantal kinderen van 0-24 jaar.

1984 en 1989. Vervolgens blijft het stijgen tot in 2011. De evolutie is over het algemeen vrij lineair en gebeurt geleidelijk. Enkel in 1990 kende de regeling een grotere stijging dan in de volgende paar jaren.

Zoals te zien in grafiek 2 is die stijging het gevolg van een grote stijging van het aantal geboortes toen.

Sinds het begin van de regeling is het aantal kinderen dat verder studeert na de wettelijk verplichte leeftijd blijven stijgen. Bovendien is de studieduur heel wat langer geworden zodat men bijgevolg later op de arbeidsmarkt komt. Die elementen kunnen eveneens de stijging van het aantal kinderen in de laatste 27 jaar verklaren.

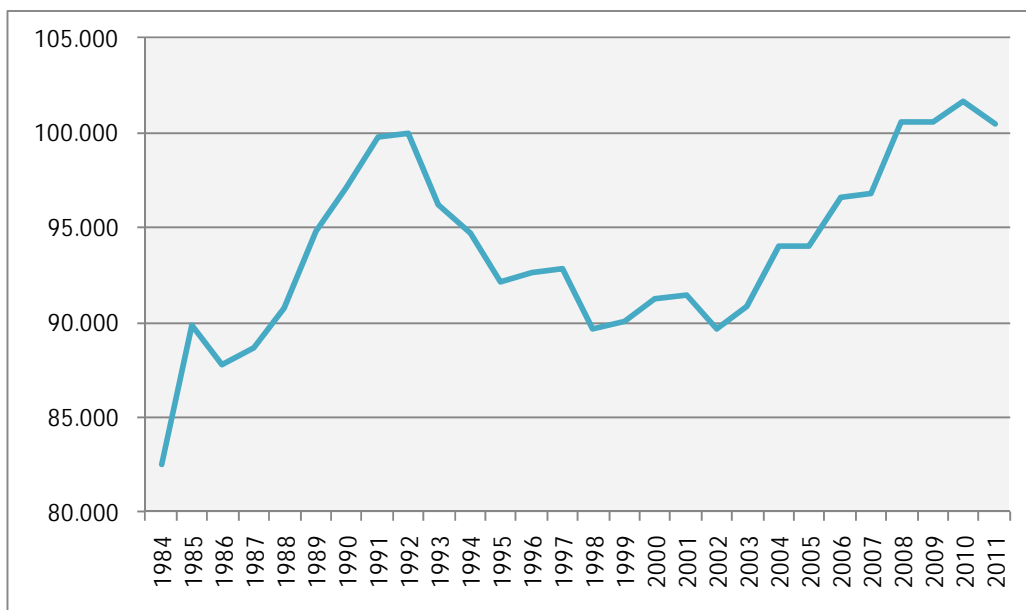
- In 1984 telde de regeling voor **werknemers** 1.776.243 kinderen.
- In 2011 telde ze er 1.982.271.

=> In 27 jaar is die regeling met **11,60 %** gestegen.

1.1.2 Kraamgeld

De leeftijdsstructuur en de evolutie ervan worden bepaald door de migraties tussen regelingen maar ook door de evolutie van het aantal geboortes. Die maken het dus mogelijk om de evolutie per leeftijdscategorie beter te begrijpen.

Grafiek 2: Evolutie van het kraamgeld in de regeling voor werknemers (1984-2011)³

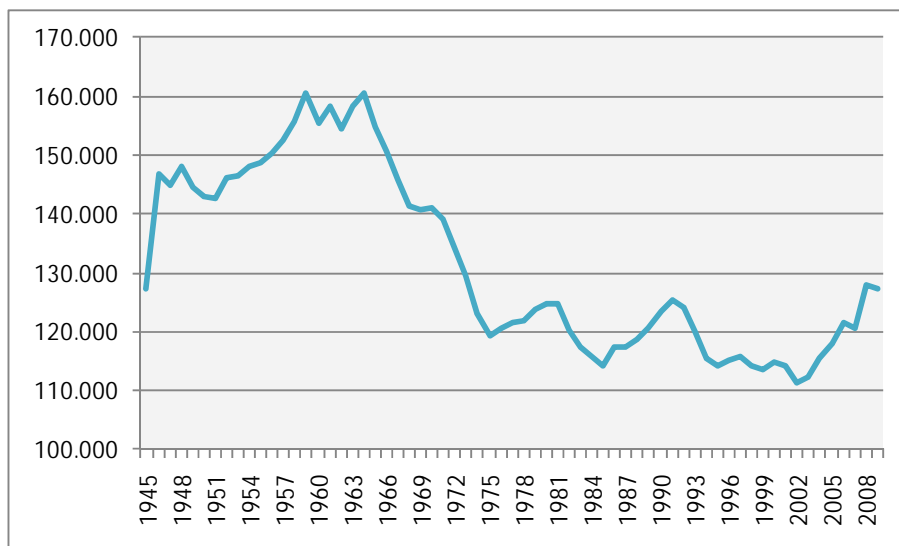
Van 1984 tot 2011 steeg globaal gezien het aantal betalingen van kraamgeld in de regeling voor werknemers. Die stijging valt uiteen in drie grote evoluties: tussen 1984 en 1992 een vrij grote stijging van meer dan 21 %, tussen 1992 en 2002 een daling van 10,28 % en sinds 2002 een stijging van 12 %.

Zoals te zien is in de volgende grafiek stemmen die tendensen – wat vrij logisch is – overeen met de evolutie van het aantal geboortes bij de globale bevolking van België. Zoals hierna duidelijk wordt, wordt de invloed van de babyboom van 1945-1965 en van de kinderen⁴ van de babyboomers geboren in het begin van de jaren 1990 weerspiegeld in de evolutie van de leeftijdsgroepen van de regeling voor werknemers.

³ Zie bijlage 5 voor het aantal betalingen van kraamgeld in die regeling.

⁴ Volgens de studie Focus 2006-2: Een vooruitblik naar de toekomst... Op basis van actuele tendensen en prognoses, stelde men in het begin van de jaren 1990 een licht door de babyboomgeneratie veroorzaakt echo-effect vast dat zich uitte in een stijging van het aantal geboortes. De kinderen die geboren zijn tijdens de piek van de babyboomgeneratie waren tussen 25 en 30 jaar oud in het begin van de jaren 1990 en ze begon dus gezinnen te stichten, wat opnieuw een stijging van het aantal geboortes met zich heeft gebracht.

Grafiek 3: Evolutie van het aantal geboortes in België (1945-2009)⁵

In 27 jaar is het aantal betalingen van kraamgeld met 21,63 % gestegen.

1.1.3 Per leeftijdscategorie

Aangezien de gegevens enkel beschikbaar zijn voor bepaalde leeftijdscategorieën in de statistieken en niet voor elke leeftijd wordt in het eerste deel van de studie dus de evolutie per leeftijdscategorie geanalyseerd. De categorieën zijn 0-5 jaar, 6-11 jaar, 12-15⁶ jaar en 16-24 jaar. Hoewel sinds 1997 de gegevens beschikbaar zijn voor de categorie 12-17 jaar, was dat daarvoor immers niet het geval voor alle regelingen. In het tweede deel van de studie wordt het model ontwikkeld voor alle leeftijden: 0 jaar, 1 jaar, 2 jaar etc.⁷

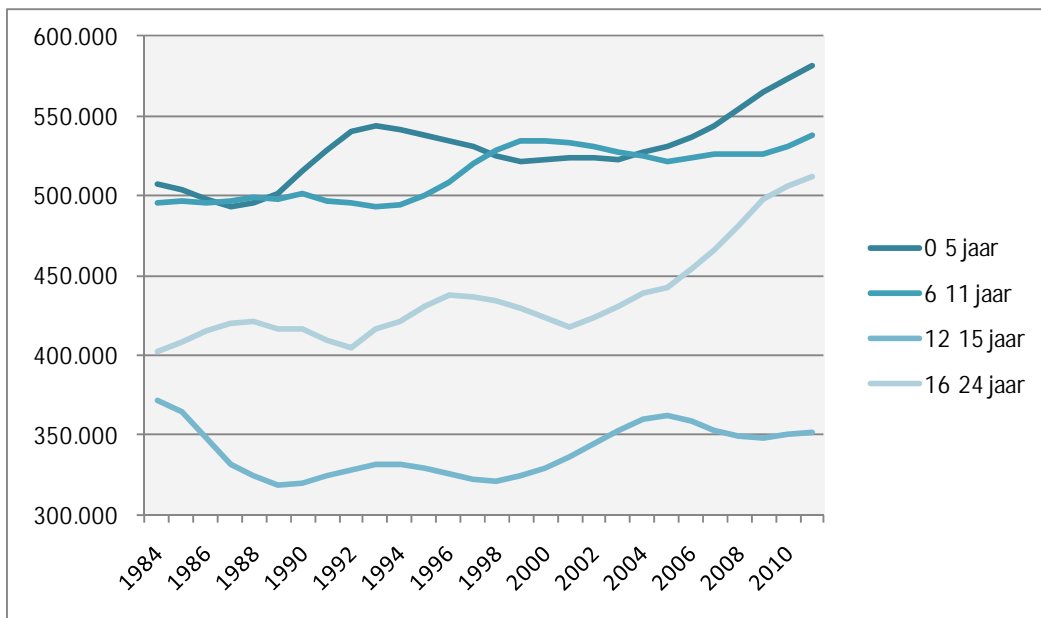
⁵ Bron: ADSEI - Evolutie van het aantal geboorten.

⁶ Er moet worden opgemerkt dat die categorie kleiner is dan de andere omdat ze maar vier jaar beslaat.

⁷ Dat model is immers gebaseerd op de cijfers van het Kadaster van de Kinderbijslag, dat het aantal kinderen voor elke leeftijd bevat.

In de regeling voor werknemers zijn in de periode 1984-2011 de categorieën met het grootste aantal kinderen de categorieën 0-5 jaar en 6-11 jaar. De categorie met het minste aantal kinderen is de categorie 12-15 jaar.

Grafiek 4: Evolutie van het aantal kinderen per leeftijdscategorie in de regeling voor werknemers (1984-2011)⁸

Over het algemeen – met uitzondering van de leeftijdscategorie 12-15 jaar – kennen alle categorieën een globale stijging in die 27 jaar. De categorie die de grootste stijging kende is de categorie 16-24 jaar (+ 27,11 %). De categorie 12-15 jaar daalde met 5,38 %.

In 27 jaar steeg het aantal kinderen van 0-5 jaar met 14,74 %, voornamelijk twee grote stijgingen tussen 1987 en 1993 en tussen 1999 en 2011. Zoals al eerder vermeld stemmen die stijgingen overeen met stijgingen van het aantal geboortes in de regeling voor werknemers. Die stijgingen stemmen zelf overeen met de stijgingen van het aantal geboortes in België onder invloed, onder andere, van de kinderen van de babyboomgeneratie.

⁸ Zie bijlage 1 voor het aantal kinderen per leeftijdscategorie.

De categorie kinderen van 6-11 jaar kent een andere evolutie. Het aantal kinderen blijft eerder stabiel – buiten een duidelijke stijging van 8,41 % tussen 1993 en 2000. Die stijging is eveneens een gevolg van de stijging van het aantal geboortes tussen 1987 en 1990.

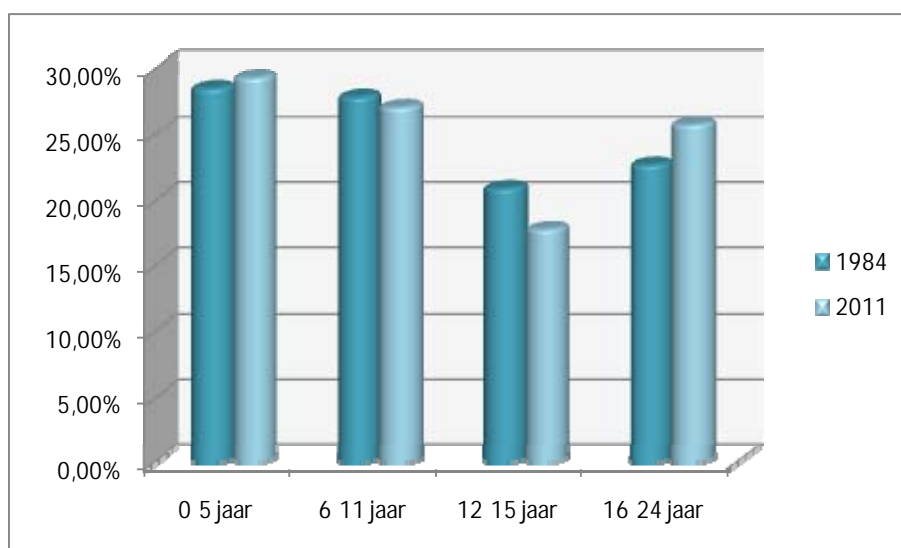
De categorie 12-15 jaar daalt globaal gezien met voornamelijk een grote daling van 14,17 % van het aantal kinderen tussen 1984 en 1989 die gecompenseerd wordt door een stijging van 12,62 % tussen 1998 en 2005. De rest van de tijd is de evolutie relatief stabiel.

Hoewel het aantal kinderen van 16-24 jaar ook stijgt, blijft het lager dan het aantal kinderen van 0-5 jaar en 6-11 jaar. Er kan echter worden opgemerkt dat die categorie in 27 jaar de twee andere bijna heeft ingehaald. Dat zou kunnen worden verklaard door het feit dat de leerplicht in 1983 tot 18 jaar is opgetrokken en dat de studieduur van kinderen ouder dan 18 verhoudingsgewijs gestegen is de laatste jaren.

- De grootste **stijging** => **16-24 jaar**: +27,11 %.
- De grootste **daling** => **12-15 jaar**: -5,38 %.

In 1984 is de categorie 0-5 jaar de categorie met het grootste percentage kinderen (28,52 %), op de voet gevolgd door de categorie 6-11 jaar (27,89 %). De kleinste categorieën zijn de categorieën 16-24 jaar (22,67 %) en 12-15 jaar (20,92 %).

Grafiek 5: Vergelijking van de verdeling van de kinderen per leeftijdscategorie in de regeling voor werknemers (1984 en 2011)

De rangschikking van de categorieën is in 27 jaar niet veranderd. Terwijl de eerste twee categorieën min of meer stabiel blijven is de categorie 16-24 jaar 3,15 % groter dan in 1984 en is de categorie 12-15 jaar 3,18 % kleiner. Het verschil tussen die twee laatste wordt dus groter.

In 2011 is de leeftijdscategorie met

- het grootste aantal kinderen => 0-5 jaar: 29,33 %,
- het kleinste aantal kinderen => 12-15 jaar: 17,74 %.

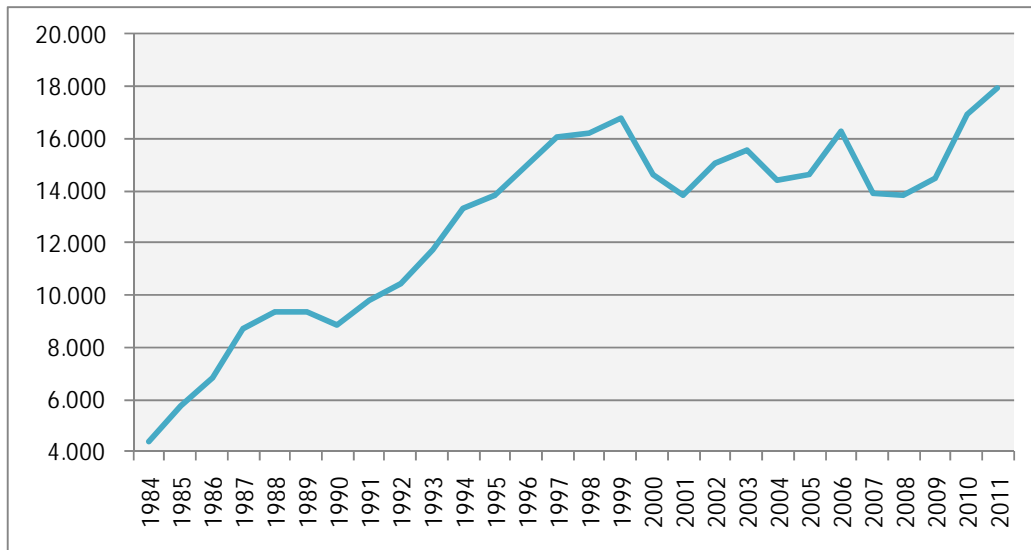
1.2 De regeling voor gewaarborgde gezinsbijslag (GGB)

1.2.1 Aantal

Kort samengevat werd de residuaire regeling voor gewaarborgde gezinsbijslag met de wet van 20 juli 1971 opgericht en trad ze op 1 januari 1972 in werking. Ze werd ontwikkeld voor kinderen die geen recht op kinderbijslag hebben in een andere Belgische, buitenlandse of internationale regeling

en men krijgt er toegang toe op basis van de inkomsten en de woonplaats van de aanvrager en het kind.

Grafiek 6: Evolutie van het aantal kinderen van 0-24 jaar in de regeling voor gewaarborgde gezinsbijslag (1984-2011)⁹

In die regeling evolueert het aantal rechtgevendende kinderen van 0-24 jaar spectaculair. In 27 jaar is het aantal kinderen verviervoudigd, van 4.356 naar 17.929 kinderen (een stijging met 311,59 %). Het grootste deel van die stijging deed zich voor tussen 1984 en 1999. Daarna schommelt de evolutie meer.

Die schommelende evolutie zou verklaard kunnen worden door de economische conjunctuur en de immigratie van asielzoekers die hun land ontvluchten. Die vallen onder geen enkele traditionele kinderbijslagregeling bij hun aankomst in België. Zodra ze als vluchteling erkend zijn hebben ze recht op kinderbijslag in de regeling voor gewaarborgde gezinsbijslag.

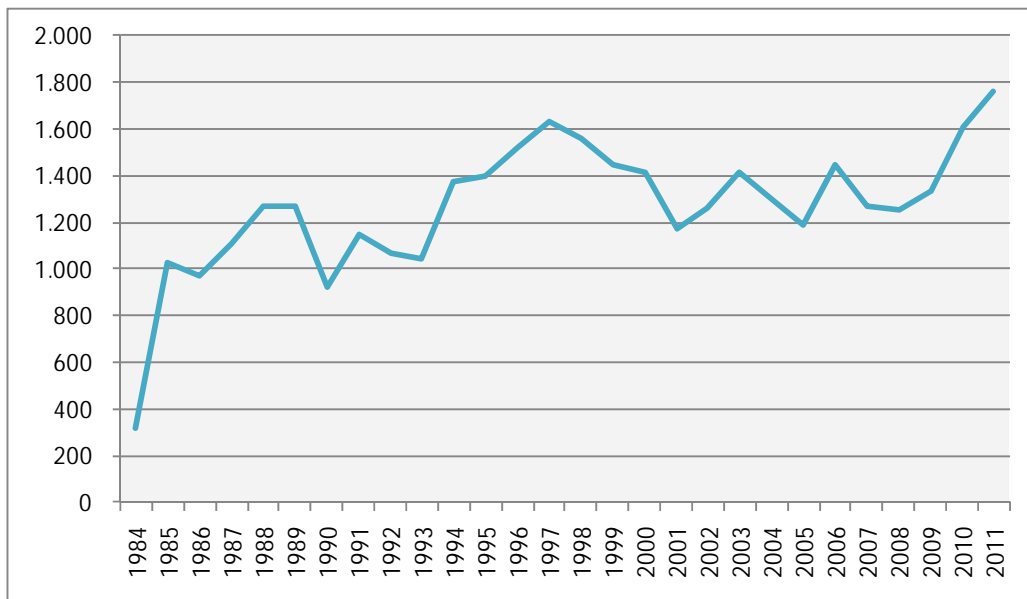
⁹ Zie bijlage 2 voor het aantal kinderen van 0-24 jaar.

- In 1984 telde de regeling voor **gewaarborgde gezinsbijslag** 4.356 kinderen.
 - In 2011 telde ze er 17.929.
- => In 27 jaar is die regeling met **311,59 %** gestegen.

1.2.2 Kraamgeld

In 2011 zijn er vijf maal zoveel betalingen van kraamgeld dan in 1984.

Grafiek 7: Evolutie van het kraamgeld in de regeling voor gewaarborgde gezinsbijslag (1984-2011)¹⁰

Tussen 1990 en 1998 was er een piek. Die stijging verklaart de stijging van het aantal kinderen van 0-5 jaar in diezelfde periode zoals in de volgende paragraaf wordt uiteengezet. De rest van de tijd schommelen de betalingen van kraamgeld van jaar tot jaar.

¹⁰ Zie bijlage 5 voor het aantal betalingen van kraamgeld in die regeling.

